

OBERHAUSEN

Uit: Anthraciet 1963/1

Het goed „Oberhausen“ te Bochoitz ligt van buiten af gezien op een ongenaakbare vesting met hoge stiele muren, hier en daar voorzien van schietgaten. Deze omsluiten een groot kasteel – naar het Zuiden hellend – rechthoekig binnenvest, met de ruïne der gebouwen 75 aren metend. Op het hoogste punt lag eertijds het kasteel van die naam, waarvan de resten – namelijk een deel der slokapel met kruisgewelven, „capella domestica“ genaamd, met in een gevelnis een laatgotische madonna – nog aanwezig zijn.

Het lag niet alleen hoger dan de erbij behorende economiegebouwen m.a.w. dan de voorburch, doch ook hoger dan de huizen van de omliggende buurtschap. De plaatselijke benaming van het goed is „Tenaoveres“.

De naam „Oberhausen“ werd in het verleden verschillend geschreven. Zo o.a. Overhusen (1330), Overhusen (1378), Oberausheim (1427), Overhusen (1454), Overhusen (1475), Overhusen 1574, Overhusen en Overhusen (1587), Overhusen (1597), Overhusenhoeft (1639), ten Overis, Overhusen, Haus van den Overis, Overhusen (1647), Overhuisen (1710), Overhusen (1711), Overhusen (1742), Oberhausen (1753) en verder 1787, 1813 enz. Deze laatste schrijfwijze komt in de 19e en 20e eeuw veelvuldig voor. De kadastrale kaart van de gemeente Bochoitz vermeldt het goed als „Overhausen“. Oberhausen of Overhusen betekent het hoger gelegen huis, het huis waar de kasteelheer woonde. (over moet hier worden verklaard als „boven“ in de betekenis van „hoger gelegen“). In de schrijfwijze ten Overis c.q. den Overes zien wij een vroegere regionale vorm van het huidige Tenaoveres.

Een der vroegst bekende bezitters was in 1330 Windardus van Overhusen. Nadere bijzonderheden over hem en zijn familie ontbreken vooralsnog. Vóór of omstreeks 1426 werd – naar gegevens uit de Chamber de Comptie – Oberhausen te s-Hertogenrade (het was een leen der plaats) verheven door Johan van Wilre. Volgens de leenmannenlijst van Gillis van Eynat ten was hij „scholtis zu Wenden“(?)

DE OUDSTE BEZITTERS

VAN DEN HOVE TOTTEN OVERHUIJSEN

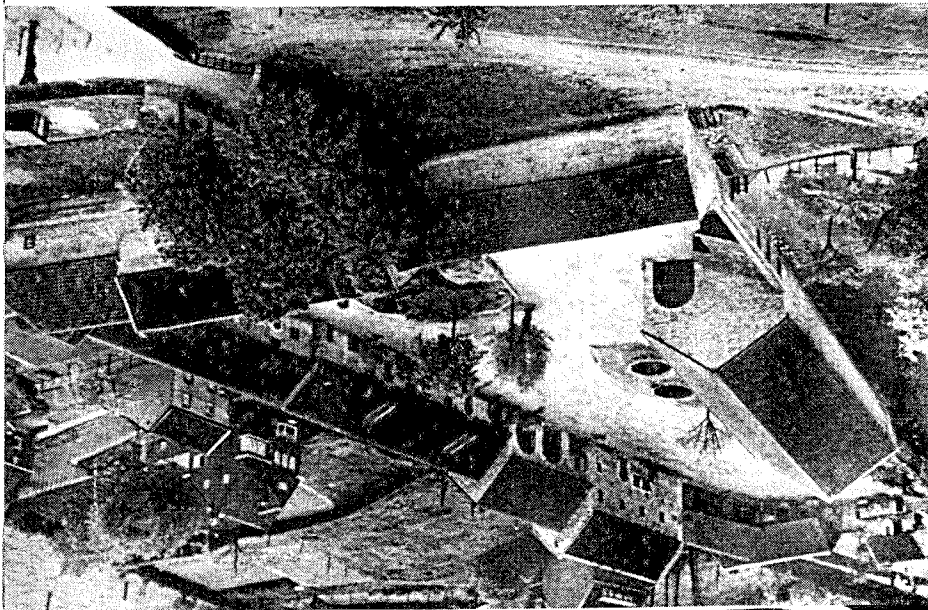
Na genoemde Johan van Wilre ontbreken over een groot aantal jaren gegevens over zijn opvolgers als bezitters van Oberhausen. In de tweede helft der 15e eeuw zien wij echter het geslacht van den Hove als zodanig

fungeren. Een bekend heer van Oberhausen was J. Andries van den Hove, die op St. Clemensdag 1509 het goed te s-Hertogenrade verhuïet. Hij fungeerde o.a. in de jaren 1527, 1528 en 1529 als schout van Simpelveld en Bochoitz. In 1532 wordt hij genoemd als oom van de pastoor Andries van Doernaede van Simpelveld. Hij was sedert 1533 pachter der grote tinden van Val Benoit te Simpelveld en Bochoitz. In 1535 ontstaat er een accord en verdrag tussen hem en de pastoor inzake 2/3 deel der grote tinden van beide plaatsen. Hij huwde vermoedelijk tweemaal, n.l. I met N. N. van Doernaede en II met Clara van Hammerstein. Als kinderen zijn bekend:

1. Balhasar (Balus) van den Hove, die op 26 oct. 1551 „als eldste zoon“, na het overlijden van zijn vader, Oberhausen verhuïet. In 1554 komt hij voor als pachter der grote tinden van Simpelveld en Bochoitz. In 1558 en 1572 gaat hij ter zake een accord en verdrag aan met resp. de pastoors Hendrick Bollandt en Arnold Didden. In 1571 bezat hij het weysdomps (= pastoraal) goed, bestaande uit 5 bunder land, gelegen aan de Landgraaf bij Vleggendaal. Jaarlijks moest hij daarvoor aan de pastoor van Simpelveld 12 vat spelen en 12 vat haver betalen. Hij was gehuwd met Barbara Mascherel, dochter van Johan Mascherel, ridder, heer van Wijnaandrade en drost van Breda en diens derde echtgenote Jacoba Wolters. Waarschijnlijk was Balus reeds eerder gehuwd.

2. Leonard van den Hove, schepen (1556-1585) en burgemeester van Aken, geboren omstreeks 1519 en overleden in 1590. Zijn echtgenote was Catharina van Gulpen, dochter van Frambach van Gulpen, Heer van Neufchâteau, Asse en Rosmel en Anne Pentecoste d'Alstere van Hamal, weduwe van Herman van Eys-Beusdal.

3. Johan van den Hove, Balus voornoemd wordt als bezitter opgevolgd door zijn oudste zoon Willem van den Hove. Deze is omstreeks 1592 „in isoge in Frankreich gevallen“. Zijn echtgenote was Catharina van Bree van Strabach. Als voogd hunner kinderen Catharina en Elisabeth (die beiden op 21 oct. 1600 intraden in het adellijk klooster te Simnich) verhuït Willem broer, Johan van den Hove, op 13 jan. 1593 Oberhausen. Genoemde Willem van den Hove, had nog twee zusters, n.l. Kleure, die door Johan van Wilre. Volgens de leenmannenlijst van Gillis van Eynat ten was hij „scholtis zu Wenden“(?)

op 10 april 1594 Oberhausen voor 5000 Akense daalders. Op 31 mei 1601 verklaaren Catharina van Bree en Johan van Gritteren, dat haar zwager Johan van den Hove de gehele som van 5000 daalders en alle pensioenen heeft betaald. Het geld werd besteed voor betaling der schulden van haar man en voor de professie van haar 2 dochters in het klooster te Sinnich.

Johan van den Hove was gehuwd met I Cathrÿn N. en II Elisabeth von Iuen. Deze laatste verheft op 22 dec. 1613 Oberhausen. Hun enigste zoon Hans Adam erft Oberhausen en verheft dit op 13.11.1641. Hij overleed ongehuwd einde juni 1647 en vermaakte Oberhausen c.a. aan J^r. Johan Gerard van den Hove, luitenant-kolonel in Keizerlijke dienst, woonachtig op kasteel Godefröde. Hij was een zoon van Diederik van den Hove, genaant Carsfeldt.

Hij was driemaal gehuwd n.l. I met Anna, dochter van Johan van den Hove tot Berlieren en Anna de Vaulx, II met Casilia Lucretia van Holtrop zu Irnich en III met Maria Barbara van Stein Callenfels.

De kinderen uit het tweede huwelijk verkochten op 22 oktober 1666 Oberhausen c.a. aan Edmund Godefröid, Baron de Bochohl, landcommandeur der Alde Biesse, Vrijheer van Gemert, Gruytrode, St. Pietersvoeren, Orye en Diepenbeek, Heer van Ordningen, Houssett, etc. Op 15 jan. 1667 neemt hij bij de Luike burgemeester Jean Pierre de Schell op Oberhausen een hypotheek op van 24000 gulden tegen 5% rente. In 1671 koopt hij van de Abdy Val Benoit de grote tienden van Simpelveld en Bochohlz.

Hij vermaakt op 2 mei 1668 o.a. zijn huis en goederen Oberhausen aan Otto Edmund Baron de Rochoh, in huwelijk met Maria Francisca van Lamargelle, dochter van Arnold de Lamargelle, Heer van Eysden, s-Craevenvoeren, Weerst etc. overste der infanterie in Spaanse diens, hoogdrossaard en stadhouder van Limburg en Dalhem en Margaretha Francisca van Bochohlz, „dochter der frey-heyte (zoe Orey etc“.

HET GESLACHT DE ROCHOW

De echtgenote van de nieuwe bezitter overleed op 10 februari 1736 in de leeftijd van 90 jaar. Zij is dus omstreeks 1646 geboren. Haar grafsceen, die vroeger voor de kerk opschreef:

„† Maria Francisca / verwilbte Freyfrau / von Rochoh / geböhne / Frey in von Lamargelle / zu Eysden Frau und besitzerin von Oberhausen wie auch des grossen zehens der Bank Sim-pelvelt und Bochohls gewesene stift / vrentin zu Neu obij 10 february / 1736 aetatis 90 annorum / requiescat in pace / amen.“ Heraldisch rechts en links van dit opschrift de wapens Lamargelle, Amsteraed en Bochohl en Groesbeek. Het is jammer, dat ook deze heraldische gedenkwaardigheid verdwenen is.

Ferdinand Edmund de Rochoh, de zoon, volgde op als Heer en bezitter van Oberhausen. Hij huwde op 22.4.1742 te Hergenrode (huwelijkscontract van 19.4.1742) met Maria Barbara, Baronesse van Graue de Bayennieu. In dit contract worden als eigendommen genoemd: kasteel Overhuyzen met dépendances, de tienden van Simpelveld en Bochohlz, bossen in het graatschap Wittem, het erfgoed Hottorst in het land van Gulik, goederen te Eysden, Breust en Moultingen, de boerderij van Terwerwe gelegen tot Lubbeck bij Leuven.

Edmund Ferdinand (Monuph) de Rochoh was o.a. maarschalk van de Alde Biesse, en hoogdrossaard van s-Hertogenrade. Hij overleed op 21.11.1753 en zijn echtgenote op 5 november 1784. Deze laatste kocht op 30 juni

een laat-gotische madonna in een gevelnis van een gedeelte der slotkapel in de resten van het kasteel „Oberhausen“.

ni 1773 de Heerlijkheid Simpelveld en Bochohlz met het kasteel De Bongard c.a. van de graaf François Charles van der Leijen. Uit het huwelijk werden voor zover bekend 7 kinderen geboren. Na het overlijden van de vader wordt Oberhausen op 30 januari 1754 namens de zoon Maximiliaan Antonius, Philippus, Franciscus, Gisleus de Rochoh verheven. Diens zuster Maria Francisca Josephina Gertud van Nijvel, huwde in 1763 (huw. contract 26.1.1763) te Brussel met Philippe Ferdinand Joseph, graaf de Rodan de Boussoit (overleden 23.9.1790), kammerheer van de Keizer, zoon van Antoine Adrien de Rodan, Heer van Boussoit en Maria Catharine du Chastel de la Homardries. Philippe verheft op 2.10.1769 Oberhausen.

De blazoenen van de geslachten van Bochohl en von Rochoh boven de monumentale hardstenen toegangs-poort met Ionische pilasters houden de herinnering aan deze illustere bewoners nog levendig.

HET GESLACHT DE RODOAN

Het echtpaar de Rodoaan-von Rochow had 4 kinderen, t.w. *Charles Antoine, Charlotte Josephine*, die in 1779 postulant in het adellijk kapittel van St. Gertrud van Nijvel en op 11.7.1783 kannunnikes aldaar was, *Anne Charlotte*, die op 19.11.1813 het goed Oberhausen verkoopt aan *Charles Joseph de Rodes*.

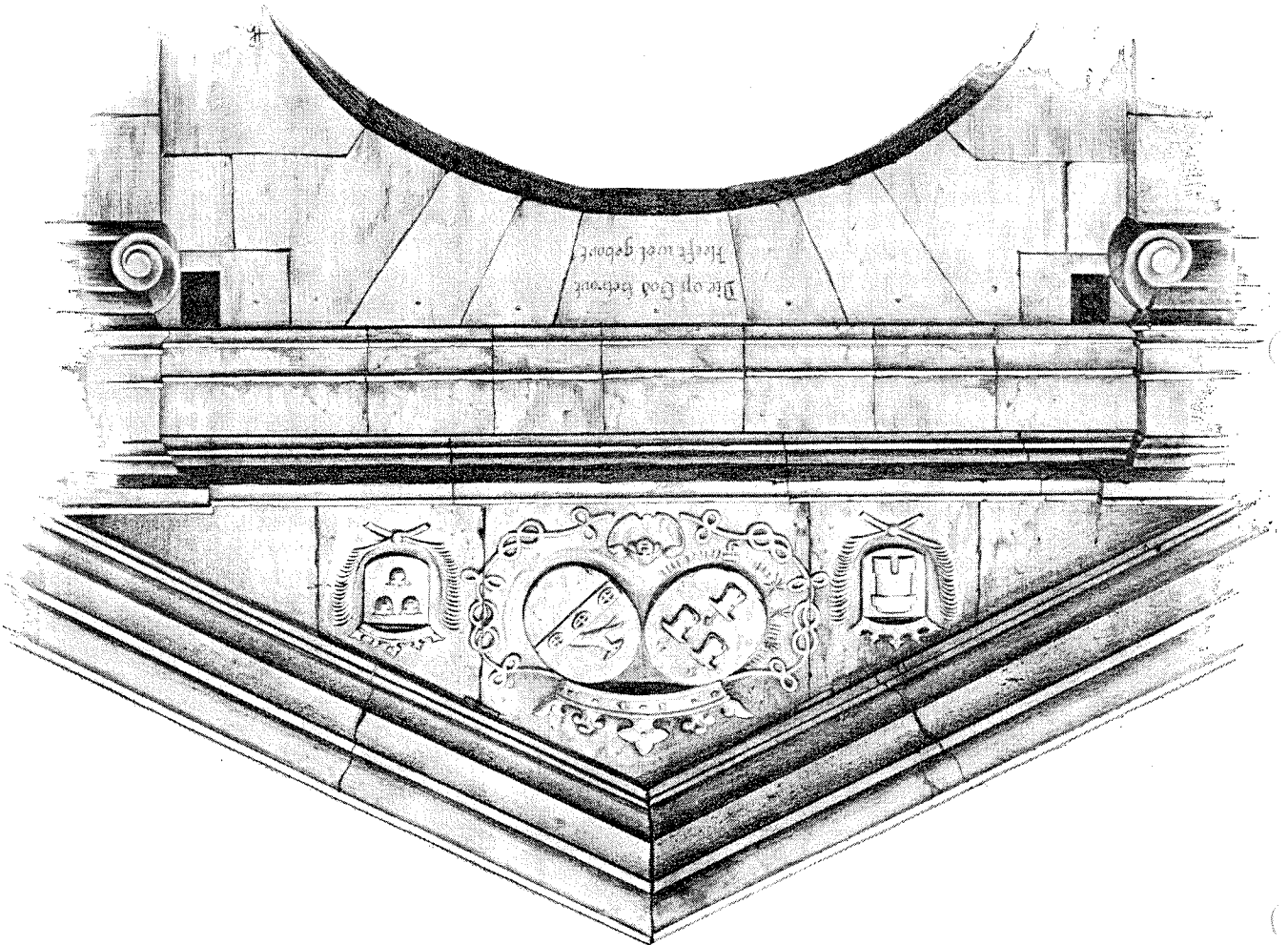
Zij huwt 1786 (huw. contract 9.9.1786) met *Louis Gabriel Emmanuel graaf d'Andelot*, die 1783 onder-luitenant in het regiment d'Arberg was, 1790 majoor der infanterie en lt. kol. der cavallerie. Tenslotte was er dan nog de dochter *Félicité Ferdinande*, in 1791 kannunnikes van het kapittel van St. Gertrud van Nijvel.

HET GESLACHT DE RODES

Uit het huwelijk d'Andelot-de Rodoaan werd geboren *Antoinette Delphine d'Andelot*, die huwde met *Charles Joseph Rodriguez d'Evora y Vega*, Markies van Rodes, Baron van Berleghem, geb. 1790, Belgisch Senator, bezitter van Oberhausen.

De dochter uit dit huwelijk *Marie Rodriguez etc. Mar- kiezin van Rodes*, baronesse van Berleghem geb. 1822 overleden 1920 erlde Oberhausen. Zij huwde met *Charles Graaf de Spangen d'Uyternesse*, geb. 1813, † 1873. De dochter uit dit huwelijk *Maria Thérèse gravin de Spangen d'Uyternesse*, geb. in 1863 huwde in 1884 met *Louis Rodolphe Charles Maria de Marchant et d'Ansembourg* geb. 1858, † 1926, die op 22.4.1921 Oberhausen groot 72 ha, 24 a en 25 ca. verkocht aan de gravin d'Ansembourg-Hex te Tongeren.

H.D.

Bovengedeelte van de monumentale hardstenen toegangspoort, met blaasemen van de geslachten van Bocholt en von Rochow